

SALV

Gezamenlijk advies

Strategische Adviesraad
voor
Landbouw en Visserij

het wijzigingsdecreet van het decreet Integraal waterbeleid

Ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid

Datum van goedkeuring	13 september 2012
Volgnummer	2012 60
Coördinator + e-mailadres	Dirk Uyttendaele, dirk.uyttendaele@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	Annick Lamote, alamote@serv.be Kris Van Nieuwenhove, Kris.Vannieuwenhove@lv.vlaanderen.be

Inhoud

Krachtlijnen	3
Procesbeschrijving.....	4
Dossierbeschrijving	5
Aanbevelingen	8
1 Algemeen	8
2 Specifieke of artikelsgewijze opmerkingen	16
Referentielijst	

Krachtlijnen

De wijziging van het decreet Integraal Waterbeleid heeft in de eerste plaats tot doel de planning, de overlegstructuren en de procedures van het integraal waterbeleid te vereenvoudigen. In tweede instantie wordt de informatieplicht over de ligging van onroerend goed in mogelijk en effectief overstromingsgevoelig gebied en in een afgebakend overstromingsgebied of een afgebakende oeverzone ingevoerd, worden de algemene doelstellingen van het decreet in overeenstemming gebracht met de Benelux-beschikking Vismigratie, worden het oeverzoneproject, aanpassingen en verduidelijkingen van het integratiespoor, een link met het Milieuhandhavingsdecreet, ... ingevoerd.

De Raden stellen vast dat het voorliggende ontwerpdecreet ingaat op kwesties die in eerdere gezamenlijke adviezen werden behandeld (vereenvoudiging, informatieplicht). Die aanpak vereist voor de Raden ook bijstellingen om een aantal uitdagingen aan te pakken. De Raden vragen versterking van de coördinerende kracht van het bekkenbeleid, een aanpak van de verkokering en een versterking van de kennis en bestuurskracht inzake waterbeleid van de lokale besturen. In dat verband verwijzen de Raden ook naar de gewenste betrokkenheid van de belanghebbenden.

Verder merken de Raden op dat er nog geen instrument is om het waterbergend vermogen in overstromingsgevoelige gebieden te waarborgen, zoals onder meer ook het Vlaams Parlement gevraagd had.

Ze wijzen nogmaals op de noodzaak om het decreet bij te sturen zodat een vergoedingsplicht voor oeverzones mogelijk wordt voor grondeigenaars en gebruikers.

De Raden hebben ook bedenkingen bij de uitwerking van de informatieplicht en ze dringen er op aan dat de term "pesticiden" éénvormig gedefinieerd en correct gebruikt wordt, conform de Europese definities.

Ten slotte formuleren de Raden nog enkele specifieke opmerkingen over garanties bij de inspraak bij de afbakening van oeverzones, de nood aan procedures voor doorgang en toegang naar kunstwerken op oppervlaktewaterlichamen, onduidelijkheid nopens de afwijking op gebruiksverbod van pesticiden in de oeverzone en rechtsonzekerheid door het gebruik van de term "basismilieukwaliteitsnorm".

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	23 juli 2012
Naam adviesvrager + functie	Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur
Rechtsgrond van de adviesvraag	DABM, Art. 11.2.1 §2,1°
Adviestermijn	30 dagen
Samenwerking	SERV en SALV
Overlegcommissie	Werkcommissie Milieuhygiëne
Vergaderingen: soort + datum	Werkcommissie Milieuhygiëne op 29 augustus en 5 september 2012, gevolgd door een schriftelijke procedure

De Minaraad, SERV en SALV ontvingen de adviesvraag op 24 juli 2012. Inzake de termijn stelt de begeleidende brief van Vlaams Minister Joke Schauvliege enkel dat de gewone procedure wordt gevolgd. Volgens het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden impliceert dit een adviestertermijn van 30 dagen na ontvangst van de adviesvraag. De timing van de adviesvraag en het gegeven dat de eerstvolgende zittingen van de adviesraden pas na de afloop van de adviestertermijn doorgaan, houden in dat strikt genomen niet aan deze termijn kan voldaan worden.

Het dossier bestaat uit:

- de beslissingsfiche bij punt 137 van de Vlaamse regering van 20 juli 2012,
- de nota aan de leden van de Vlaamse Regering,
- het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, met
 - bijlage 1: inhoud van de stroomgebiedbeheerplannen,
 - bijlage 2: Inhoud van de bekkenspecifieke en grondwatersysteem-specifieke delen van het stroomgebiedbeheerplan,
- de Memorie van toelichting,
- het advies van de Inspectie van Financiën
- de aanvraag begrotingsakkoord.

Het voorstel inzake de vereenvoudiging van de regelgeving van het Decreet Integraal Waterbeleid werd op 24 maart 2011 door de CIW toegelicht voor de drie adviesraden.

Dossierbeschrijving¹

- [1] Het voorontwerp van decreet beoogt een vereenvoudiging aan het decreet betreffende het integraal waterbeleid en een afstemming met andere regelgeving. Het kader voor die vereenvoudiging is gevormd door:
- de relevante bepalingen van het Vlaams regeerakkoord 2009-2014²;
 - de beleidsnota's van de minister bevoegd voor de coördinatie en organisatie van de planning van het integraal waterbeleid³;
 - de Europese bepalingen en verplichtingen;
 - de resolutie van het Vlaams Parlement betreffende het beheersen van wateroverlast in het kader van een integraal waterbeleid⁴ (art. 5, 6°);
 - de opgedane ervaringen uit de eerste planningscyclus van de waterbeheerplannen.

De vereenvoudiging vraagt een aantal tekstuele, inhoudelijke en structurele aanpassingen van het decreet.

- [2] De hoofdlijnen van de vereenvoudiging van de planning, van de overlegstructuren en van de procedures voor het integraal waterbeleid zijn⁵:
- het in elkaar schuiven van de planningscycli op stroomgebiedniveau en bekkenniveau (art. 37, §1);
 - de integratie van planfiguren en van de bekkenbeheerplannen in de stroomgebiedbeheerplannen:
 - De waterbeleidsnota en de waterbeheerkwesties (*oude term waterbeheerproblemen*) worden geïntegreerd in één document (art. 32, §§1 en3);
 - De bekken- en deelbekkenbeheerplannen worden als bekkenspecifieke delen opgenomen in de stroomgebiedbeheerplannen voor de Schelde en de Maas (art. 36, §1, art. 50bis);

¹ In dit hoofdstuk verwijzen de artikels naar de wijzigingen in het Decreet integraal waterbeleid, tenzij anders vermeld.

² VLAAMSE REGERING, Een daadkrachtig Vlaanderen in beslissende tijden. Voor een vernieuwende, duurzame en warme samenleving, juli 2009, Doorbraak 5. Groen en dynamisch stedengewest, 8. Integraal Waterbeleid.

³ SCHAUVLIEGE J., Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, Beleidsnota 2009 – 2014 Leefmilieu en Natuur, november 2009, 3 Strategische en operationele doelstellingen, 3.2 Themabeleid, 3.2.3 Integraal waterbeleid, Operationele Doelstelling 16 De planning en procedures van het integraal waterbeleid worden vereenvoudigd

⁴ VLAAMS PARLEMENT, Stuk 1221 (2010-2011) – Nr. 2, aangenomen op 7 juli 2011 (2010-2011)

⁵ De verwijzingen naar de artikels van het DIW zijn niet exhaustief.

- een vereenvoudiging van de regelgeving door een aantal praktische bepalingen te schrappen uit het decreet (o.a. voor modaliteiten van het openbaar onderzoek, bv. schrapping art. 37, §5, schrapping van functie-toekenningen bijlage I, 5, bijlage II en bijlage III, nieuw art. 38);
- de omvorming van het jaarlijks bekkenvoortgangsrapport tot een jaarlijks wateruitvoeringsprogramma (invoering samen met 1ste herziene stroomgebiedbeheerplannen) om meer flexibiliteit in de planning toe te laten om beter te kunnen inspelen op onvoorziene of gewijzigde omstandigheden en om de geplande acties indien nodig te kunnen bijsturen (art. 2, 44°bis, 54°, art. 66bis, §1 en bijlage IV);
- de integratie van het deelbekkenniveau in het bekkenniveau, door afschaffing van de waterschappen als afzonderlijke overlegstructuur en door integratie van de waterschapsecretariaten in de bekkensecretariaten. Om de lokale betrokkenheid te verhogen binnen een werkbare structuur wordt het bekkenbestuur opgesplitst in een algemene bekkenvergadering en een bekkenbureau. In aanvulling op het structureel overleg binnen het bekkenbestuur organiseert het bekkenbureau gebiedsgericht en thematisch overleg waarbij specifieke projecten, knelpunten en dossiers met de direct betrokkenen worden besproken (art. 26, 27, 28, 29, bijlage II en opheffing van art. 30 & 31 en art. 39 t.e.m. 49, art. 50, §3);
- als overgangsmaatregelen blijven de bestaande stroomgebiedbeheerplannen, bekkenbeheerplannen en deelbekkenbeheerplannen van kracht tot de herziene stroomgebiedbeheerplannen van kracht zijn. Een eerste wateruitvoeringsprogramma wordt opgemaakt samen met de herziene stroomgebiedbeheerplannen. De bekkenvoortgangsrapporten worden het laatst opgesteld in het jaar van de bekendmaking van de herziene stroomgebiedbeheerplannen. De stroomgebiedbeheerplannen worden uiterlijk op 22 december 2015 herzien (art. 74).

[3] Andere wijzigingen aan het decreet zijn:

- het invoeren van een informatieplicht over de ligging van een onroerend goed in mogelijk en effectief overstromingsgevoelig gebied en in een afgebakend overstromingsgebied of een afgebakende oeverzone (art. 17bis);
- het in overeenstemming brengen van de algemene doelstellingen van het integraal waterbeleid met de Benelux-beschikking Vismigratie⁶ (art. 5, 4°c) en met de terminologie van het Scheldeverdrag en het Maasverdrag (art. 19, art. 22);

⁶ BENELUX, Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie tot opheffing en vervanging van Beschikking M (96) 5 van 26 april 1996 inzake de vrije migratie van vissoorten in de hydrografische stroomgebieden van de Beneluxlanden, M (2009) 1

- de afbakening van een oeverzone door middel van een oeverzoneproject. In het oeverzoneproject worden de in te zetten instrumenten voor de realisatie en het beheer van de oeverzone voorzien, alsook de gebruiksbepalingen die afgestemd zijn op maat van het watersysteem en de beoogde doelstellingen (art. 3, §2, 43°bis, art. 9, art. 10, §2, art. 12, §2);
- een aantal aanpassingen/verduidelijkingen van het integratiespoor waarbij voorzien wordt om de procedures van een eventuele MER/plan-MER en de opmaak van plannen of programma's maximaal op elkaar af te stemmen (art. 36, §1, art. 37, §1,3°);
- een betere afstemming van een aantal bepalingen met de Kaderrichtlijn Water (art. 3, §2, 26° tot 33°, art. 52, 1°c, art. 56(?)), de Europese richtlijn pesticiden (art. 3, §2, 41°, art. 10, §1, 2°) en andere Europese bepalingen;
- een verduidelijkende en transparante verwijzing naar het Milieuhandhavingsdecreet (art. 73bis);
- een aantal aanpassingen en verwijzingen naar recente regelgeving (o.a. de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, Besluit van de Vlaamse Regering van 21 mei 2010 aangaande de ligging en de grenzen van de grondwaterlichamen), verduidelijkingen en verbeteringen van een aantal feitelijke fouten (art. 8, §§1 en 5, art. 10, §1, 4°, art. 20).

Aanbevelingen

1 Algemeen

- [4] De Raden stellen vast dat op hetzelfde moment drie wijzigingen van het Decreet Integraal Waterbeleid voor advies voorliggen. Naast de in dit advies behandelde adviesvraag wordt het Decreet ook nog gewijzigd door:
- Het ontwerp van decreet houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest;
 - Het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake landbouw, leefmilieu en natuur en ruimtelijke ordening.

Het uitoefenen van initiatieven op verschillende fronten kan voor verwarring zorgen. Zo wordt de aanpassing van de definitie van bestrijdingsmiddelen (art. 3, §2, 41°) en de wijziging aan art. 10, §1,2^o over het gebruik van pesticiden in de oeverzone zowel in het voorliggende wijzigingsvoorstel als in het ontwerpdecreet inzake duurzaam gebruik van pesticiden opgenomen. Beide voorstellen zijn wel gelijkloidend (zie ook [17]).

- [5] Integratie van planprocessen. In hun gezamenlijk advies van mei 2009 over de "*Stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas*" pleitten de Raden voor de integratie van de stroomgebiedbeheerplannen, de bekken- en de deelbekkenbeheerplannen in één planproces. De Raden motiveerden deze integratie als een middel om twee knelpunten op te lossen, m.n.:
- Alternierende planprocessen kunnen er toe leiden dat de vertaling van maatregelen op stroomgebiedniveau naar het bekken- of deelbekkenniveau willekeurig en/of laattijdig zou gebeuren;
 - De verschillende scope van de planningsniveaus.

De integratie zou volgens de Raden leiden tot een aantal praktische voordelen zoals het organiseren van één openbaar onderzoek. De integratie zou mogelijk moeten zijn vanaf de 2de generatie stroomgebiedbeheerplannen in 2015.

De integratie wordt gerealiseerd door de combinatie van de invoering van bekken specifieke delen (in art. 36, §1 en bijlage III) en het opheffen van "Afdeling III De bekkenbeheerplannen, deelbekkenbeheerplannen en bekkenvoortgangsrapporten" (art. 40 tot 49). De Raden treden de integratie van de stroomgebiedbeheerplannen, de bekken- en de deelbekkenbeheerplannen in één planproces bij.

- [6] De Raden vinden dat de ingevoerde wijzigingen aan de organisatie van het integraal waterbeheer kunnen bijdragen tot een efficiëntere en betere organisatie:

- Gezien de beperkte werking van de waterschappen lijkt hun afschaffing een goede zaak;
- Als gevolg van de opsplitsing van het bekkenbestuur in een bekkenbureau en een algemene bekkenvergadering komt er wel een structuur bij, maar deze is wel noodzakelijk om alle waterbeheerders bij het bekkenbeheer te betrekken;
- Door specifieke problemen in een bepaald deelbekken aan te pakken via werkgroepen met de betrokken waterbeheerders zullen de problemen meer doelgericht kunnen aangepakt worden dan voorheen. Gezien de werkgroepen door het bureau of de algemene vergadering worden opgestart zal veel afhangen van de werking van deze structuren. In de praktijk zal het initiatief vooral uit het bekkensecretariaat moeten komen.
De Raden dringen erop aan dat de werkgroepen ook vlot opgestart worden en ingaan op overleg dat gevraagd wordt door de lokale waterbeheerders. Ze vragen een vlotte en soepele wisselwerking bottom-up en top-down. Dit zal zorgen voor een breder draagvlak, minder verkokering en capaciteitsopbouw. Ook vragen de Raden om subsidiariteit in de wisselwerking tussen het bekkenniveau en de werkgroepen te respecteren en als een efficiënt en krachtig instrument in te zetten. De Raden vragen deze opdracht en doelstelling voor het bekkensecretariaat en het bekkenbureau op hoofdlijnen decretaal te verankeren.
- Door het integreren van de secretariaten van de waterschappen in de bekkensecretariaten, kunnen deze beter bemand worden en is een efficiëntere werking mogelijk.

Toch hebben de Raden bedenkingen bij heel wat aspecten waaraan op het eerste zicht te weinig aandacht wordt besteed. Verder in het advies wordt daarop ingegaan.

- [7] In zijn unaniem advies van 5 juli 2011 op het Witboek interne staatsherforming stelde de Minaraad: *"Het integraal waterbeleid bevindt zich op het kruispunt van een sectorale, beleidspecifieke as (beleid van bron tot monding) en een beleidsdomeinoverschrijdende as (het verband met andere beleidsdomeinen zoals bv. landbouw en ruimtelijke ordening). De kernvraag is dan op welke as men de nadruk legt:*
- *In het eerste geval gaat men, in een beleidspecifieke benadering, over tot de vorming van grotere, breder samengestelde waterschappen, die verantwoordelijk zijn voor het waterbeheer van bron tot monding. In die aanpak moet er voldoende aandacht uitgaan naar de afstemming met andere beleidsdomeinen (landbouw, ruimtelijke ordening, enz.).*
 - *In het tweede geval versterkt men, in een beleidsdomeinoverschrijdende benadering, de coördinerende kracht van het bekkenbeleid in functie*

van integraal waterbeleid. Dat vraagt op Vlaams niveau een aanpak van de "verkokering" (i.e. een vergroting van de bereidheid tot afstemming) en, op het niveau van de lokale besturen, om een versterking van de knowhow en de bestuurskracht (inzake waterbeleid)."

Het wijzigingsdecreet kiest er duidelijk niet voor om de waterschappen uit te breiden – integendeel, ze worden afgeschaft.

De Raad meent daarom dat bijsturing nodig is om een aantal uitdagingen in de tweede piste op te vangen inzake

(1) een versterking van de coördinerende kracht van het bekkenbeleid (zie [10], [12]);

(2) een aanpak van de verkokering (zie [12]);

(3) een versterking van de *knowhow* en bestuurskracht van de lokale besturen inzake waterbeleid (zie [11]).

[8] De noodzaak tot een versterking van de coördinerende kracht van het bekkenbeleid. De noodzaak tot een versterking van de coördinerende kracht van het bekkenbeleid werd niet alleen vooropgesteld door de Minaraad in zijn advies over het witboek, maar eveneens door het Vlaams Parlement⁷. De centrale aanpak van het stroomgebiedbeheerplan en het verdwijnen van aparte bekkenbeheerplannen past binnen de logica van de integratie van de planprocessen, maar vermindert *de facto* het gewicht van het bekkenniveau. Dit nadeel kan opgevangen worden door een aantal acties:

- Een ingreep bestaat er in om de werking van het bekkenbureau, en in de praktijk van het bekkensecretariaat, meer te focussen op specifiek gebiedsgericht overleg. De Raden pleiten er dan ook voor om vooral op dit gebiedsgericht overleg in te zetten en de tijdsbesteding van de bekkensecretariaten hierop toe te spitsen en de coördinatie daar te leggen. Integrale projecten krijgen daarom best ook een prominente plaats in de bekkenspecifieke delen van het nieuwe stroomgebiedbeheerplan.
- Om de coördinerende kracht van het bekkenbeleid te versterken is een goed en neutraal werkend bekkensecretariaat vereist. De bekkensecretariaten nemen door dit wijzigingsdecreet mee de rol over van de vroegere waterschapsecretariaten. Het ontwerp wijzigingsdecreet stelt dat de gedeputeerden van de provincies niet in het bekkenbureau kunnen zeten, wanneer hun provincie niet, op eigen kosten, een personeelslid ter beschikking stelt van het bekkensecretariaat (nieuw art. 26, 4de lid en art. 27, §3). Gezien de rechtspositieregeling van de provincies niet toelaat om personeel ter beschikking te stellen, stellen de Raden voor om

⁷ Vlaams Parlement, resolutie betreffende het beheersen van wateroverlast in het kader van een integraal waterbeleid, stuk 1221 (2010-2011) – Nr. 2, 7 juli 2011 (2010-2011).

de term "een personeelslid ter beschikking stellen" in het provinciale luik te vervangen door "een vertegenwoordiger voorzien". Hoe die vertegenwoordiging kan ingevuld worden dient verder aan bod te komen in het uitvoeringsbesluit.

Voor wat de verplichtingen van het Vlaams Gewest inzake het ter beschikking stellen van personeel voor het bekkensecretariaat betreft, wordt minder in detail getreden. Nochtans stelden zich vooral hier de laatste jaren problemen: sommige bekkens beschikken nog steeds niet over een voltijds bekkencoördinator en/of over een voltijdse planningsverantwoordelijke per grote waterbeheerder. De Raden vragen garanties voor de volwaardige invulling van het bekkensecretariaat.

- Verder wijzen de Raden op de noodzaak van de neutraliteit van de bekkencoördinatoren in de huidige constructie. Zoals gesteld menen de Raden dat de meerwaarde van de bekkensecretariaten vooral ligt in het coördineren en/of faciliteren van integrale projecten, waarbij per definitie meerdere waterbeheerders en/of landgebruikers betrokken zijn. De Raden stellen daarom voor om de (voltijdse) bekkencoördinatoren te laten aansturen en evalueren door het bekkenbureau. Dit vraagt geen overdracht van de bekkencoördinatoren van de huidige administraties naar een andere dienst, maar wel een regeling inzake aansturing en evaluatie, die een neutrale werking van het bekkensecretariaat mogelijk maakt.
- Het Departement Ruimtelijke ordening stelt momenteel per provincie een personeelslid ter beschikking van de bekkens. Deze regeling wordt best voortgezet, gezien het belang van de RO aspecten in het integraal waterbeleid.

De Raden vragen derhalve aan de Vlaamse Regering om in het decreet of in zijn uitvoeringsbesluit de garantie op te nemen dat per bekken een voltijdse en neutrale bekkencoördinator en voltijdse planningsverantwoordelijken ter beschikking worden gesteld door elke relevante grote waterbeheerder. In die optiek is het ook aangewezen om de bepaling (art. 26 van het DIW) dat de bekkencoördinator dient te behoren tot het beleidsdomein Leefmilieu of het beleidsdomein Openbare Werken, te schrappen. Dit sluit immers uit dat andere leden van het bekkenbureau een bekkencoördinator ter beschikking zouden stellen. Nochtans zou hierdoor wellicht het huidige probleem van het tekort aan bekkencoördinatoren kunnen opvangen worden. Hoe dan ook worden dergelijke aspecten best in het uitvoeringsbesluit geregeld.

Aansturing en evaluatie van de bekkencoördinator gebeurt best door het bekkenbureau, gecoördineerd door de voorzitter, in samenspraak met de CIW. De leden van het bekkensecretariaat bevinden zich bij voorkeur op dezelfde locatie en worden aangestuurd en geëvalueerd door de bekkenco-

ordinator. Dit neemt niet weg dat men gebiedsgericht overleg van de werkgroepen zo dicht mogelijk bij de betrokkenen organiseert.

- [9] Betrokkenheid van de belanghebbenden bij het tot stand komen van het bekkenspecifieke deel van het SGBP. De onderscheiden maatschappelijke belangengroepen die betrokken zijn bij het integraal waterbeleid zijn vertegenwoordigd in de bekkenraad. In het vernieuwde art. 29, §2 wordt aangegeven dat de waterbeleidsnota (art 37 §1) en het wateruitvoeringsprogramma (art 66bis) aan de bekkenraad moeten worden voorgelegd. Daarnaast worden vermeld: alle onderwerpen die worden voorgelegd door de CIW, het bekkensecretariaat, de algemene bekkenvergadering of het bekkenbureau. Overeenkomstig paragraaf 3 heeft de bekkenraad initiatiefrecht om te adviseren over de planning en de uitvoering van het ontwerp van het bekkenspecifieke deel van het stroomgebiedbeheerplan en alle overige aspecten van integraal waterbeleid.

Volgens art. 27, §2 heeft de algemene bekkenvergadering tot taak om het ontwerp van het bekkenspecifieke deel van (1°) het stroomgebiedbeheerplan en van (2°) een wateruitvoeringsprogramma goed te keuren, rekening houdend met het advies dat de bekkenraad daarover heeft uitgebracht enz. De bepalingen omtrent de advisering door de bekkenraden over de stroomgebieden zijn geschrapt (zie wijziging art. 37, §4) en m.b.t. het wateruitvoeringsprogramma zal de Vlaamse Regering de nadere regels omtrent de procedure en de goedkeuring vastleggen.

De Raden stellen bijgevolg vast dat er wel rekening moet gehouden worden met de adviezen van de bekkenraad over het bekkenspecifieke deel van het ontwerp van stroomgebiedbeheerplan en van een wateruitvoeringsprogramma, maar dat de adviesvraagplicht onbestaand of onduidelijk is en er zeker geen inspraak over voorzien wordt. De Raden vragen dat in het decreet een adviesvraagplicht over het bekkenspecifieke deel van het ontwerp van stroomgebiedbeheerplan en van een wateruitvoeringsprogramma aan de bekkenraad wordt opgenomen. Ze vragen ook dat de motiveringsplicht wordt opgelegd m.b.t. het gevolg dat gegeven werd aan de opmerkingen uit de adviezen van de bekkenraden.

De Raden vragen ook dat de lokale waterbeheerders reeds tijdens het planproces via de werkgroepen betrokken worden en niet alleen via de algemene bekkenvergadering. Alleen zo zullen ook deelbekkenaspecten aan bod komen in de planning en kan het draagvlak voor de plannen vergroten.

- [10] Aanpak van de verkokering. Het bekkenbestuur bestaat uit een algemene bekkenvergadering en een bekkenbureau (art. 26). Het verdwijnen van de "landsectoren" landbouw en natuur uit het bekkenbureau, waar vele ingrepen inzake integraal waterbeleid plaatsvinden (overstromingsgebieden ...) staat haaks op de aanpak van de verkokering.

In de algemene bekkenvergadering worden wel vertegenwoordigers, aangeduid door de ministers bevoegd voor landinrichting en natuurbehoud en voor landbouwbeleid, opgenomen. De memorie van toelichting verduidelijkt echter dat de vertegenwoordiger van de minister bevoegd voor landbouwbeleid met raadgevende stem zetelt. Als motivatie wordt de parallel getrokken met de vertegenwoordiging van de administratie landbouw en visserij met raadgevende stem in de CIW.

Gezien hun belang in talrijke beleidsmatige en operationele aspecten van het integraal waterbeleid (investeringsprogramma's van de waterbeheerders, overstromingsgebieden, gebiedsgerichte projecten, ...), die zullen besproken worden op het niveau van het bekkenbureau, is het niet voldoende te zorgen voor de aanwezigheid van beide sectoren in de algemene bekkenvergadering. De Raden pleiten er derhalve voor om de sectoren natuur en landbouw eveneens in het bekkenbureau op te nemen.

In hetzelfde artikel wordt ook de samenstelling van het bekkenbureau weergegeven. Daarbij hebben de Raden bedenkingen bij vertegenwoordiging van de plaatselijke waterbeheerders, nl. één vertegenwoordiger per begonnen schijf van 25 gemeenten in het bekken (dus in de praktijk meestal twee vertegenwoordigers) en één vertegenwoordiger van alle betrokken polders en wateringen. Dit tegenover drie vertegenwoordigers van Vlaams gewest en twee van de provinciale deputatie. De Raden vragen zich af of deze vertegenwoordiging van lokale waterbeheerders in het bekkenbureau de betrokkenheid in voldoende mate waarborgt.

Om verkokering tegen te gaan dient men maximaal in te zetten op gebiedgerichte afstemming tussen verschillende beleidsdomeinen en verschillende bestuursniveaus. Een intensief en flexibel gebruik van gebiedgericht overleg via de werkgroepen is hiervoor een belangrijk instrument.

- [11] Versterking van de kennis en bestuurskracht van de lokale besturen. Inzake de versterking van de kennis en bestuurskracht van de lokale besturen inzake waterbeleid vragen de Raden om het bekkensecretariaat expliciet de rol te geven om hiervoor ondersteuning te bieden – concreet via de werkgroepen die voor specifieke problemen in de deelbekkens actief zullen zijn.
- [12] Het wijzigingsdecreet brengt geen oplossing voor de versnipperingproblematiek. Het Witboek Interne Staatshervorming⁸ spreekt de intentie uit dat met de lokale en provinciale besturen goede taakafspraken worden gemaakt zodat het aantal interveniërende bestuurslagen per beleidssector gereduceerd wordt tot maximaal twee. De doelstelling is eigenlijk meer performante processen met minder bestuurslagen. Voor wat het waterbeleid en -beheer betreft, wordt dat concreet gemaakt in Doorbraak 63. Na

⁸ Vlaamse Regering, Witboek Interne Staatshervorming, 8 april 2011.

doorvoering van het wijzigingsdecreet zullen er nog steeds vier interveniërende bestuurslagen in het waterbeleid en –beheer betrokken zijn (Vlaamse Gewest, provincies, gemeenten en polders en wateringën).

[13] Een instrument om het waterbergend vermogen in overstromingsgevoelige gebieden te waarborgen. In zijn resolutie vroeg het Vlaams Parlement⁴: *“de gepaste instrumenten te ontwikkelen om het behoud van het waterbergend vermogen in de overstromingsgevoelige gebieden te waarborgen”*. De Raden stellen vast dat hieraan nog niet tegemoet gekomen wordt. De Raden herinneren aan het voorstel van Minaraad en SERV voor de decreetale verankering van een erfdiensbaardheid tot openbaar nut als bewarende maatregel wanneer uit de watertoets blijkt dat op een perceel omwille van het overstromingsrisico niet kan gebouwd worden. (Zie het gezamenlijke advies van Minaraad en SERV van juli 2011 over de watertoets).

[14] In hun gezamenlijk advies van 4 februari 2009 betreffende de financiële instrumenten van het integraal waterbeheer het stelden Minaraad en SERV vast dat de vergoedingsplicht niet geldt voor oeverzones. Ze vroegen daarbij duidelijk dat in de eerste plaats het Decreet Integraal Waterbeleid moest worden bijgestuurd, waardoor een vergoedingsplicht voor oeverzones mogelijk wordt. Ze benadrukten dat de ontwerpdecreten houdende vaststelling van het kader voor de gebruikerscompensatie bij het vestigen van erfdiensbaardheden en betreffende het grond- en pandenbeleid enkel een ‘vangnet’-functie kunnen vervullen, zolang het DIW niet is gewijzigd.

De Raden wijzen in deze context op de noodzaak van een betere integratie, afstemming en onderlinge afweging van de regelgeving inzake grondgebonden vergoedingen en instrumenten.

[15] Invoering van de informatieplicht. In de gezamenlijke adviezen van Minaraad en SERV van april en juli 2011 over de watertoets stelden de Raden dat, bij verkoop van een onroerend goed, er absolute duidelijkheid nodig is of het goed al dan niet in overstromingsgevoelig gebied ligt. Daarom vroegen ze de invoering van een informatieplicht over de overstromingsgevoeligheid bij verkoop van gronden. Ze vroegen een wettelijke verankering daarvan voor de instrumenterende ambtenaar, nog voor de kopers de akte ondertekenen, en ook voor vastgoedmakelaars en immobiliënkantoren wier activiteiten de feitelijke eigendomsoverdracht voorafgaan.

De Raden stellen vast dat hieraan voldaan wordt door de invoering van een nieuw artikel 17bis.

De informatieplicht geldt ook voor overeenkomsten omtrent de verhuur van een onroerend goed voor meer dan negen jaar. De memorie van toelichting vermeldt dat die verplichting niet van toepassing is voor huurovereenkomsten waarop de Pachtwet van toepassing is. De Raden treden dit bij, maar wanneer een langere pachtovereenkomst via een notariële acte

wordt vastgelegd, zou het wel nuttig en van belang zijn dat de vermelde meldingsplicht toch geldt.

Om garanties te hebben dat de informatieplicht gebaseerd kan worden op rechtszekere informatie vragen de Raden dat de kaarten die via het geologisch ontsloten worden, ook gedateerd zouden kunnen afgedrukt worden en als rechtsgeldig document bij de onderhandse verkoopovereenkomst kunnen gevoegd worden. Er kan immers een probleem optreden wanneer de kaarten later, in de loop van de procedure, gewijzigd worden.

De Raden merken ook op dat een informatieplicht inzake "publiciteit" wordt ingevoerd. Het begrip wordt echter niet gedefinieerd of omschreven in het ontwerpdecreet. De Raden dringen aan op een duidelijke omschrijving van het begrip "publiciteit" m.b.t. de informatieplicht. Het is daarbij aangewezen dat de betrokken sectoren (notarissen, vastgoedmakelaars en consumenten) betrokken worden bij de uitwerking daarvan.

- [16] Irrigatie, waterhuishouding en afwatering zijn nuttige doelen. Het ontwerpdecreet wijzigt art. 52 van het DIW. Het brengt de nuttige doelen om een oppervlaktewaterlichaam aan te duiden als sterk veranderd in lijn met de KRLW (art. 4.3). Naast de reeds vermelde voorwaarden wordt aan art. 52, 1° c) "*irrigatie, waterhuishouding of afwatering*" toegevoegd.

De Raden kunnen deze aanpassing onderschrijven. In hun gezamenlijk advies over de stroomgebiedbeheerplannen merkten de Raden immers op dat *landdrainage* en *waterhuishouding* werden vermeld in het stroomgebiedbeheerplan⁹, maar vervolgens niet werden gebruikt als nuttige doelen. Ze vroegen een motivatie waarom de termen die in de KRLW gebruikt worden, niet weerhouden worden in het DIW.

- [17] Eén definitie van pesticiden. De voorgestelde definitie voor "pesticiden" wijkt vormelijk af van de definities voor "pesticiden" die via het Verzameldecreet 2011 werd ingevoerd in het art. 4, 16bis van het Bosdecreet en in art. 2, 19 van het Natuurdecreet. Die definities zijn identiek. De Raden opteren er voor dat begrippen doorheen de wetgeving éénvormig worden gedefinieerd en correct worden gebruikt, conform de Europese definities.

⁹ Uit Stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde 2010-2015, Vlaams deel van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde, p.33/306.

2.2.1.4.2. *Andere relevante hydromorfologische wijzigingen*

Overeenkomstig de kaderrichtlijn Water kunnen ook landdrainage en waterhuishouding aanleiding geven tot belangrijke hydromorfologische wijzigingen. Deze hydromorfologische wijzigingen worden als volgt geëvalueerd:

Landdrainage

Om de landdrainage als nuttig doel te objectiveren ...

De Raden gaan hier verder op in in hun advies over het ontwerpdecreet duurzaam pesticidengebruik.

- [18] De Raden vragen dat aan de Algemene Bekkenvergadering wordt gerapporteerd over de tijdens het openbaar onderzoek ingebrachte opmerkingen en adviezen over de bekkenspecifieke delen van de stroomgebiedbeheerplannen. De Algemene bekkenvergadering dient ook een richtinggevende rol te krijgen bij het onderzoek van die opmerkingen en adviezen. Dat is ook logisch gezien de lokale betrokkenheid van de algemene bekkenvergadering.

2 Specifieke of artikelsgewijze opmerkingen

- [19] De ingevoerde definities van "afgebakende oeverzone" en "afgebakend overstromingsgebied" (art. 3, §2, 43°bis en 44°bis van het DIW) leggen vast dat de afbakening ervan kan gebeuren via *een stroomgebiedbeheerplan, een wateruitvoeringsprogramma of door een beslissing van de Vlaamse Regering*.

De afbakening via het stroomgebiedbeheerplan en het wateruitvoeringsprogramma verloopt met inspraak via een openbaar onderzoek en/of de bekkenraad. Indien de afbakening van een overstromingsgebied gebeurt door een beslissing van de Vlaamse Regering, dan wordt voorzien in een openbaar onderzoek (art. 50bis, gewijzigd door het voorliggende ontwerpdecreet). Indien het om de afbakening van een (bredere) oeverzone gaat, gebeurt de afbakening altijd via een oeverzoneproject. Voor het geval de Vlaamse Regering op basis van dit oeverzoneproject beslist, legt het ontwerpdecreet in een nieuw art. 9 vast dat de Vlaamse Regering de nadere regels kan vaststellen voor het opstellen en het goedkeuren van oeverzoneprojecten. De memorie van toelichting (p.17) verduidelijkt dat afhankelijk van de concrete inhoud van dergelijke projecten al dan niet een openbaar onderzoek nodig zal zijn. De Raden gaan er bijgevolg vanuit dat de bekkenraden en de plaatselijke waterbeheerders altijd zullen geraadpleegd worden.

Verder vragen de Raden ook dat de Vlaamse Regering bij het opstellen van de nadere regels opneemt dat de rechtstreeks betrokkenen bij de uitwerking van het oeverzoneproject betrokken worden.

- [20] Doorgang en toegang. Aangelanden, gebruikers en eigenaars van kunstwerken op de oppervlaktewaterlichamen zijn verplicht om doorgang te verlenen aan de beheerder of de personen die in zijn opdracht beheerwerken aan de oeverzone uitvoeren en moeten de materialen, werktuigen en gereedschap daarvoor ook toelaten.

De Raden menen dat hiervoor een procedure moet vastgelegd worden waarin ook de afspraken met de aangelanden, gebruikers en eigenaars geregeld worden. De aard van de werken zal hierbij een rol spelen (hoogdringendheid, omvang, mogelijke planningstermijn, ...).

- [21] Het verbod op het gebruik van pesticiden in de oeverzone wordt ingevoerd in art. 10, §1, 2°. Een afwijking daarvan is mogelijk in de gevallen vermeld in art. 6, eerste lid, 1° van het (voorlopig nog) ontwerp van Pesticidendecreet dat momenteel eveneens voor advies aan de Raden is voorgelegd. De Raden merken evenwel op dat het ontwerp van Pesticidendecreet naast de afwijkingsgronden vermeld onder het eerste lid ook nog een tweede lid bevat dat eveneens de basis kan zijn voor een afwijking: *"als een pesticiden-vrij beheer onevenredig hoge kosten met zich meebrengt"*.

De Raden merken op dat deze tweede afwijkingsgrond niet meegenomen wordt in het DIW. De Raden vragen hierover duidelijkheid en verwijzen verder naar hun nog vast te stellen gezamenlijk advies over het ontwerp Pesticidendecreet.

- [22] In de wijziging van art. 10, §2 wordt de term "basismilieukwaliteitsnormen" gebruikt. De Raden stellen vast dat niet alle aspecten van milieukwaliteit gedekt worden door het begrip basismilieukwaliteit zoals gedefinieerd in art. 2.2.3. van het decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid wat leidt tot rechtsonzekerheid (Zie ook advies van de SERV van 2002 over het voorontwerp DIW).
- [23] Volgens het nieuwe art. 37, §6 bundelt, coördineert en onderzoekt de CIW de ingebrachte opmerkingen en adviezen n.a.v. het openbaar onderzoek van de stroomgebiedbeheerplannen in samenwerking met de bekkenbureaus. In de memorie van toelichting wordt gesproken over samenwerking met de bekkenbesturen, wat met andere woorden ruimer is dan het decreet zelf. De Raden opteren voor "samenwerking met de bekkenbesturen" (zie ook [18]).
- [24] In het voorstel voor wijziging van art. 50, §3 is nog sprake van het "bekkenvoortgangsrapport". Dit dient vervangen door "het wateruitvoeringsprogramma".
- [25] Ten slotte vragen de Raden om aan "Bijlage IV Inhoud van het wateruitvoeringsprogramma" toe te voegen: "9. Een overzicht van de toestand (kwantitatieve toestand, chemische toestand, ecologische toestand/potentieel) van de waterlichamen in het betreffende bekken".

Referentielijst

Gezamenlijk advies over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van de onteigening ten algemene nutte, het recht van voorkoop, de aankoopplicht en de vergoedingsplicht van titel I van het decreet Integraal Waterbeleid, 4 februari 2009 (Minaraad 09|05)

Gezamenlijk advies van Minaraad, SERV en SALV over de stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas, mei 2009 (Minaraad 09|19)

Gezamenlijk advies van Minaraad en SERV over het besluit watertoets, april 2011 (Minaraad 11|20)

Gezamenlijk advies op eigen initiatief van Minaraad en SERV over de watertoets, juli 2011 (Minaraad 11|32)

Advies van de Minaraad over het witboek interne staatshervorming, 5 juli 2011, 11|40

Advies van de SERV over het voorontwerp Decreet Integraal Waterbeleid, 27 november 2002

